

พุทธวิธีแก้ปัญหอาชญากรรม

BUDDHIST METHOD TO SOLVING THE PROBLEM OF CRIME

พระมหาศิวก ร ปญวาชโร

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา

Phramaha Siwakorn Panyawachiro

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Phayao Campus, Thailand

Corresponding Author; E-Mail: sarakool1987@gmail.com

บทคัดย่อ

ปัญหาอาชญากรรม พระพุทธศาสนามองว่าเกิดจากความด้อยคุณภาพด้านคุณธรรม จริยธรรมของประชากร ขาดการควบคุมตนเอง ไม่มีธรรมเป็นหลักของชีวิต โดยไม่มองถึงความเดือดร้อนของคนอื่น เห็นความเดือดร้อนของคนอื่นเป็นเรื่องไกลตัว การแก้ปัญหาดังกล่าว จำต้องนำพุทธวิธีมาประยุกต์ใช้ โดยการนำหลักศีล 5 เป็นเครื่องแก้ปัญหในระดับพื้นฐาน ปลุกฝังให้คนในสังคมได้มองเห็นว่า มนุษย์ทุกคนเท่าเทียมกัน ไม่ทำร้ายกันและกัน มีความละเอียดอ่อนต่อบาป สามารถควบคุมอารมณ์ คุมความโกรธ ความโลภ ความลุ่มหลงได้ เมื่อปฏิบัติกันอย่างนี้ได้แล้วเชื่อว่าปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในสังคมคงจะหายไป สิ่งที่สำคัญ คือ ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกคนทุกฝ่าย เน้นให้ทุกคนมีจิตสำนึก มีสติสัมปชัญญะอยู่ทุกขณะ อันเป็นหลักการที่เหมาะสมในการแก้หรือป้องกันอาชญากรรม ซึ่งจะก่อให้เกิดความสงบเรียบร้อย สร้างความเป็นปึกแผ่นของสังคมและประกันสันติสุขในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพตามแนวพุทธวิธีอย่างแท้จริง

คำสำคัญ: พุทธวิธี; ปัญหาอาชญากรรม; ศีล 5

* ได้รับบทความ: 24 กุมภาพันธ์ 2562; แก้ไขบทความ: 29 มีนาคม 2563; ตอรับตีพิมพ์: 30 มีนาคม 2563

Received: February 24, 2019; Revised: March 29, 2020; Accepted: March 30, 2020

Abstract

Buddhism considers crime to be due to the poor quality of morality of the population, lack of self-control, forgetting the core teachings from the dhamma of life, and ignoring the suffering of others or observing the suffering of others as far away. The right way of solving the problem requires a Buddhist way to apply the five precepts at the basic level. They are as follows: To cultivate people in society so as to see that every human being is equal; do not hurt each other; to be afraid of sin and do not succumb to evil; control emotions such as anger, greed, and envy. When doing this the result of research found that the crime in society will disappear. What is important is that all humans in all societies should cooperate. The focus is on everyone's consciousness. It is vital to be conscious at all times. It is the right principle to solve or prevent crime. This will bring peace and strengthen the social solidarity and assure a peaceful society in a truly Buddhist way.

Keywords: Buddhist Method; Crime Problem; Five Precepts

บทนำ

อาชญากรรม เป็นปัญหาสังคม สิ่งทำลายชีวิตทรัพย์สินของประชาชน ทำให้ผู้คนเกิดความหวาดกลัว สถานที่สาธารณะขาดความปลอดภัย มีผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน สภาพสังคมโดยทั่วไปขาดความสงบสุข ในปัจจุบันอาชญากรรมที่เกิดจากพฤติกรรมคนร้ายนั้นจะพัฒนาการควบคู่ไปกับความเจริญของสังคมและเทคโนโลยี มีรูปแบบความทันสมัยของวิธีการแขนงต่าง ๆ สิ่งที่ยืนยันการทำความผิดได้ก็คือ ข่าวอาชญากรรมตามหน้าหนังสือพิมพ์หรือจากสื่อต่าง ๆ เช่น อาชญากรรมด้านคอมพิวเตอร์ ด้านการเมืองหรืออาชญากรรมข้ามชาติ โดยที่ผู้กระทำความผิดทั้งหลายได้คิดกลวิธีหาช่องทางหลบเลี่ยงกฎหมาย พยายามร่วมกันคิดเบียดเบียนคนอื่นด้วยการรวมกลุ่มมีเครือข่ายติดต่อกัน จึงทำให้อาชญากรรมเป็นปัญหาที่ทวีความรุนแรงยากแก่การปราบปราม

จึงกล่าวได้ว่าสังคมยังพัฒนาเทคโนโลยีให้มีความเจริญเติบโตมากเท่าใด อาชญากรรมก็เจริญเติบโตขึ้นเป็นเงาตามตัว อีกทั้งผู้คนในสังคมยังให้ความสำคัญคุณค่าด้าน วัตถุมากกว่าด้านจิตใจ ส่งผลให้บุคคลมีปัญหาตามมา เช่น มีพฤติกรรมแสดงออกที่ รุนแรง ขาดความรัก ความเมตตา ทั้ง ๆ ที่สังคมไทยมีความใกล้ชิดกับหลักคำสอนของ พระพุทธศาสนา เช่น เมตตาธรรมเป็นเครื่องค้ำจุนโลก (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช วิทยาลัย, 2552 : 205) แต่ยังคงอยู่ใต้อำนาจของกิเลส อยากมีอยากได้ คอยที่จะกระทำ ทุกจริต หมกมุ่นในสิ่งยั่วยทางเพศ สิ่งมอมเมาในรูปแบบการพนันต่าง ๆ ก่อให้เกิดปัญหาทาง สังคมตามมา เช่น ปัญหาหมั่วสุมอบายมุข การประพาศติผิดทางเพศ การทะเลาะวิวาท ปัญหา เหล่านี้เป็นตัวก่อเกิดอาชญากรรม ที่มีผลกระทบต่อคนในสังคม เกิดคดีทำร้ายร่างกาย การ ข่มขืนกระทำชำเรา ความจริงปัญหาอาชญากรรมไม่ใช่เป็นปัญหาใหม่ของสังคม แต่เป็น ปัญหาที่มีมานานและมีความซับซ้อนเชื่อมโยงถึงปัจจุบัน มีระดับความรุนแรงของ อาชญากรรมยิ่งเพิ่มขึ้น จนอาจนำไปสู่ความล่มจมประสบกับวิบัติหายนะของประเทศชาติได้ เมื่อความเลวร้ายของสังคมเกิดขึ้นเพราะผู้คนขาดการควบคุมตนเอง ไม่มีหลักชีวิตคือ ศีลธรรม จึงควรที่บุคคลในสังคมต้องนำวิถีแห่งพุทธมายุติถือปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความ เรียบร้อยขึ้นในสังคม

ความหมายของอาชญากรรม

อาชญากรรมคืออะไร มีผู้ให้ความหมายไว้มากมายแตกต่างกัน ดังนี้สุพัทธรา สุภาพ กล่าวไว้ว่า อาชญากรรม คือ การกระทำความผิดทางอาญา และผู้ที่กระทำความผิดจะต้องได้รับโทษตาม กฎหมาย การกระทำความผิดกฎหมายอาญาอาจผิดเพราะกระทำหรืองดเว้นไม่กระทำก็ได้ เช่น ฆ่าคนตาย ลักทรัพย์ ไม่เสียภาษี ซึ่งโทษที่ได้รับนั้นมีกฎหมายกำหนดไว้ชัดเจนว่าเป็นสถานใด เช่น ลักทรัพย์ ปล้นทรัพย์ หมิ่นประมาท ยักยอก ปลอมหนังสือ (โกศล วงศ์สวรรค์ และคณะ, 2537 : 13) อาชญากรรม หมายถึง การกระทำความผิดทางอาญา (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556 : 1402) โดยอาชญากรรมเป็นพฤติกรรม ทำให้เกิดความเดือดร้อน ต่อทรัพย์สิน รวมไปถึง การกระทำที่ก่อให้เกิดความเจ็บปวดเสียหายแก่บุคคลเป็นการกระทำที่ผิดไปจากข้อตกลง ของชุมชน หรือกฎหมายที่สังคมวางไว้ นอกจากนั้นอาชญากรรมยังแบ่งออกเป็น 3 นัย คือ

1. อาชญากรรมในความหมายของนักกฎหมาย เห็นว่าอาชญากรรมเป็นความ ประพฤติที่กฎหมายอาญาห้ามและมีบทกำหนดโทษไว้ คือการกระทำหรือการงดเว้นการ

กระทำใด ๆ ที่กฎหมายบัญญัติไว้ว่าเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ชัดเจน เช่น ความผิดฐานฆาตกรรม ชิงทรัพย์ เป็นต้น

2. อาชญากรรมในความหมายของนักอาชญาวิทยา จะมองกันในแง่ของความร้ายแรงของการกระทำและความชั่วที่มีอยู่ในตัวของผู้กระทำมากกว่า กล่าวคือ จะมองความหมายของอาชญากรรมตามความหมายอย่างแคบ ซึ่งหมายถึงการกระทำที่มีลักษณะชั่วร้ายและเป็นอันตรายต่อสังคมอย่างมากเท่านั้น

3. อาชญากรรมในความหมายของนักสังคมวิทยา เห็นว่าความประพฤติผิดขัดแย้งต่อระเบียบของสังคมนั้นมิได้หมายความว่าความผิดจะผิดขัดแย้งจะเป็นอาชญากรรมเสมอไป แต่มีความหมายเพียงว่าผู้นั้นประพฤติและปฏิบัติไม่ถูกต้องตามระเบียบที่สังคมกำหนดไว้เท่านั้น การขัดแย้งหรือละเมิดต่อสังคมที่ตราไว้เป็นกฎหมายนั้น จึงเรียกว่าเป็นการกระทำผิดกฎหมาย (ณรงค ทรัพย์เย็น และ ธงชาติ รอดคลองตัน, 2551 : 1)

อาชญากรรม คือ พฤติกรรมที่ฝ่าฝืนข้อห้ามตามที่กฎหมายอาญายกบัญญัติไว้ไม่ว่าจะเป็นการกระทำหรือละเว้นการกระทำใด ๆ ที่ผู้กระทำมีเจตนาละเมิดหรือละเว้นในสิ่งที่กฎหมายอาญาบังคับให้กระทำซึ่งหากผู้กระทำไม่มีเหตุผลมาแก้ตัวที่สมเหตุสมผลก็就会被ลงโทษในความผิดที่ได้กระทำ (เพียว ศรีแสงทอง, 2554 : 7)

สรุปได้ว่า อาชญากรรม คือ การกระทำของบุคคลหรือกลุ่มหนึ่ง ซึ่งเป็นการฝ่าฝืนต่อกฎเกณฑ์ที่กำหนดโดยรัฐบัญญัติไว้เป็นข้อห้าม โดยพิจารณาจากการกระทำที่เป็นอาชญากรรมได้สองแง่ คือ การกระทำที่ผิดต่อบทบัญญัติของกฎหมายแต่ไม่ผิดต่อศีลธรรม ส่วนอีกแง่หนึ่งคือการกระทำที่ผิดต่อบทบัญญัติของกฎหมายและผิดต่อศีลธรรม แต่อย่างไรก็ตามผู้ประกอบอาชญากรรมหรือผู้กระทำความผิดจะต้องได้รับการลงโทษตามกฎหมาย เพียงแต่ว่ามากน้อยตามความรุนแรงของพฤติกรรม การกระทำความผิดและบทกำหนดโทษตามกฎหมาย

สาเหตุของปัญหาอาชญากรรม

สาเหตุของปัญหาอาชญากรรม มีหลายปัจจัยที่ก่อให้เกิดการกระทำผิดทางอาญาพอสรุปรวมกล่าวได้ ดังนี้

1. ด้านเศรษฐกิจ หมายความว่า อาชญากรรมมีและกลับเพิ่มมากขึ้น เนื่องมาจากเศรษฐกิจ ค่าครองชีพสูงขึ้นเรื่อย ๆ และจะเป็นปฏิกิริยากลับกับค่าของเงิน คือ ค่าของเงิน

ลดลงทำให้สินค้ามีราคาสูงขึ้นรายได้ไม่พอกับรายจ่ายบุคคลบางประเภทจำต้องดิ้นรนต่อสู้ด้วยการเป็นอาชญากรรมหาเงินโดยทางผิดกฎหมาย

2. สภาพครอบครัว มักจะมาจากครอบครัวที่บ้านแตกสาแหรกขาด พ่อแม่แยกกันไปคนละทางไม่มีเวลาอบรมดูแลลูก หรือบิดามารดาอยู่ด้วยกันแต่ทะเลาะกันทุกวัน ทำให้เป็นบ้านและออกไปคบหาสมาคมกับเพื่อน ร่วมกลุ่มและชักชวนกันประกอบอาชญากรรม

3. การเปลี่ยนแปลงทางสังคม เนื่องจากเมืองไทยได้รับอิทธิพลของอารยธรรมตะวันตกซึ่งมีบางสิ่งบางอย่างขัดกับวัฒนธรรมสังคมไทย เช่น การนิยมวัตถุความสัมพันธ์ทางเพศ การแต่งกาย เมื่อมีความต้องการมาก ๆ ก็ทำให้ประกอบกรกระทำผิดได้

4. การว่างงาน ในปัจจุบันสภาพเศรษฐกิจรัดตัว ทุกชีวิตต้องดิ้นรนต่อสู้เพื่อตนเองและครอบครัว เมื่อคนว่างงาน สภาพจิตใจและอารมณ์ย่อมสับสนฟุ้งซ่านมักใช้เวลาว่างไปทางด้านอบายมุขต่าง ๆ ผู้ที่ว่างงาน ย่อมขาดรายได้สำหรับดำรงชีวิต ทำให้สภาพจิตใจไม่ปกติ ส่วนผู้ที่ว่างงานที่อยู่ในชนบท มักใช้เวลาว่างไปในทางอบายมุขเที่ยวเตร่ การว่างงานจึงขาดรายได้เลี้ยงชีพเป็นสาเหตุหนึ่งที่เป็นชนวนให้ก่ออาชญากรรม

5. ความเสื่อมโทรมทางศีลธรรม ในปัจจุบันความคำนึงถึงศีลธรรมและความอะลุ่มอล่วยกันในสังคม จะไม่ค่อยพบนัก ทั้งนี้เนื่องจากต่างคนต่างอยากที่จะหาความสุขให้กับชีวิต ทุกคนต้องดิ้นรนต่อสู้เพื่อการดำรงชีวิต ความเจริญก้าวหน้าของวัฒนธรรมทางวัตถุที่ไปเร็วกว่าวัฒนธรรมทางจิตใจไม่ค่อยใกล้ชิดกับศาสนา ขาดการศึกษาและอบรมจิตใจที่ดีทำให้ประกอบอาชญากรรมได้ง่าย

สาเหตุปัญหาอาชญากรรมในมุมมองทางพระพุทธศาสนา

พระพุทธศาสนาแสดงทัศนะไว้ว่า ทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิดขึ้นล้วนมีเหตุที่ทำให้เกิดขึ้นทั้งสิ้น ดังนั้นเรื่องที่ปรากฏการณ์ต่าง ๆ ในสังคม ที่เรียกว่าปัญหาสังคม ก็ย่อมมีสาเหตุไม่อย่างใดก็อย่างหนึ่งอยู่เบื้องหลังทำให้เกิดหรือกำหนดให้เกิดสาเหตุของการเกิดอาชญากรรม เมื่อนำหลักวิเคราะห์ทางพระพุทธศาสนาถึงมูลเหตุของปัญหานี้พอมิข้อสรุปได้ 2 ประการคือ

1. มูลเหตุภายนอก คือ สิ่งเร้าหรือแรงจูงใจภายนอกซึ่งมีอยู่หลายเรื่อง ส่วนใหญ่มีปัจจัยมาจากสภาพแวดล้อมทางสังคม เช่น ความยากจน การตกงาน ค่านิยมทางสังคม ในส่วนนี้เป็นผลมาสาเหตุหลักประการแรกคือ อบายมุข 6 ประการ (พระไตรปิฎกภาษาไทย

เล่ม 11 ข้อ 247 : 202) ซึ่งทางพระพุทธศาสนามองว่าเป็นทางที่นำไปสู่ความหายนะและเชื่อมโยงไปสู่การก่ออาชญากรรมได้ดังต่อไปนี้

1.1 สุรา ยาเสพติด ปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นจากอบายมุขข้อนี้ที่เรื้อรังในสังคม คือ การทะเลาะวิวาท เพราะจากการเมาสุรา การลักขโมย ปล้นจี้เพื่อหาเงินมาซื้อสุราหรือยาเสพติดทั้งหลาย หรือก่อให้เกิดอุบัติเหตุตามมา เห็นได้จากโฆษกตำรวจแถลงสรุปสถิติอาชญากรรมช่วงสงกรานต์ ปี 2561 พบว่าผู้ขับขีเมาแล้วขับ จำนวน 21,829 ราย เพิ่มขึ้นกว่าปี 2560 จำนวน 5,301 ราย หรือ ร้อยละ 32 ซึ่งนับเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุสูงสุด มีสถิติการระดมจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับได้ 27,974 หมายจับ (โพสต์ทูเดย์, 2561)

1.2 สถานที่แหล่งท่องเที่ยวตอนกลางคืน เช่น คลับไนต์ บาร์ จัดเป็นแหล่งที่เอื้ออำนวยต่อปัญหาอาชญากรรม เช่น การค้าประเวณี การทะเลาะวิวาท การค้าและเสพยาเสพติด การลักขโมยทรัพย์

1.3 มหรสพ การแสดงชนิดต่าง ๆ ที่จัดเพื่อความบันเทิงและบางอย่างไม่ก่อให้เกิดอาชญากรรมก็ตาม แต่ก็ป็นปัจจัยประการหนึ่งที่น่าไปสู่อาชญากรรมได้ หากหมกมุ่นเฝ้าเล่นจนเป็นนิสัย

1.4 การพนัน เป็นมูลเหตุหลักของสังคมไทยประการหนึ่ง เพราะการเล่นพนันมีผลประโยชน์เข้ามาเกี่ยวข้องอยู่เสมอ มักเกิดการทำร้ายร่างกายหรือการฆ่ากันตายเพราะโกง ผู้เล่นการพนันบางคนเมื่อหาทางออกไม่ได้ มักหันมายุ่งเกี่ยวกับการค้าขายยาเสพติด อาวุธสงคราม เพื่อนำเงินมาใช้หนี้การพนันหรือเล่นพนัน

1.5 การคบคนชั่วเป็นมิตร เป็นสาเหตุที่เอื้อต่ออาชญากรรม เพราะการคบเพื่อนชั่วมักชักนำให้สู่วงจรของอาชญากรรมมากมาย เช่น การชักชวนดื่มสุรา ยาเสพติด ข่มขืน กระทำชำเรา การค้าประเวณี

1.6 เกียรติฐานการทำงาน อบายมุขข้อนี้แม้ไม่ก่อให้เกิดอาชญากรรมโดยตรง แต่จะเป็นปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดอาชญากรรมในทางอ้อมได้ เช่น เมื่อไม่ทำงานกลายเป็นคนยากจนไม่ขยัน เมื่อหาทางออกไม่ได้จึงไปประกอบมิจฉาชีพ เช่น ค้ายาเสพติด อาวุธสงคราม หรือลักขโมย

2. มูลเหตุภายใน คือ แรงขับที่เป็นอำนาจฝ่ายต่ำในจิตใจ ที่ให้มนุษย์ก่ออาชญากรรมขึ้นมาได้ ในส่วนนี้ขอนำหลักจริต 6 ประการ คือ ความประพฤติ หรือบุคคลผู้มีพื้นนิสัยหรือพื้นเพจิตใจที่หนักไปในด้านใดด้านหนึ่ง แตกต่างกันไป จนกลายเป็นพฤติกรรมที่เป็นปัญหา

ได้ถ้าไม่มีการควบคุม เนื่องจากจิตเหล่านี้ถูกขับดันออกมาจากภายในจิตใจ จำแนกเป็น 6 อย่าง ดังต่อไปนี้ (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), 2558 : 56)

1. ราคะจิต ผู้มีราคะเป็นความประพฤติดปกติ, ประพฤติหนักไปทางรักสวรั้งาม รวมไปถึงความโลภ เช่น พวกรักมือปืนรับจ้าง โลกในเงินค่าจ้าง

2. โทสะจิต ผู้มีโทสะเป็นความประพฤติดปกติ, ประพฤติหนักไปทางใจร้อนหงุดหงิด โกรธง่าย ตัวโกรธนี้ยังขยายฝังแน่นเป็นความพยาบาท อาฆาต ข้อนี้นับเป็นมูลเหตุสำคัญที่นำไปสู่อาชญากรรมระดับโลก

3. โมหะจิต ผู้มีโมหะเป็นความประพฤติดปกติ, ประพฤติหนักไปทางเขลา เหมะขี้ม งมงาย ขาดปัญญามองไม่เห็นถึงความถูกผิด ทำให้เกิดการก่ออาชญากรรมมากมายเพราะความหลง

4. สัทธาจิต ผู้มีศรัทธาเป็นความประพฤติดปกติ, ประพฤติหนักไปทางมีจิตซาบซึ้ง คนที่หนักไปทางเชื่อง่ายมักจะขาดปัญญา ทั้งเชื่อคนง่าย ทำให้เป็นเหยื่อของพวกมิจฉาชีพที่อาศัยความเชื่อของคนเป็นเครื่องมือในการแสวงหาผลประโยชน์ เช่น แก๊งตอกทอง หรือแก๊งคอลเซ็นเตอร์

5. พุทธิจิต ผู้มีความรู้เป็นความประพฤติดปกติ, เป็นคนฉลาด แต่ความฉลาดของคนถ้าไม่ได้รับการควบคุมอย่างถูกต้องก็จะก่อให้เกิดปัญหาได้ เช่น การหาวิธีปลอมแปลงเอกสาร สิ่งเหล่านี้ล้วนมีมูลเหตุมาจากการใช้ปัญญาในทางที่ผิด แสวงหาสิ่งต่าง ๆ ที่ตนต้องการโดยไม่คำนึงถึงกฎเกณฑ์ทางสังคม

6. วิตกจิต ผู้มีวิตกเป็นความประพฤติดปกติ, ประพฤติหนักไปทางนึกคิดจับจดฟุ้งซ่าน ปัญหาอาชญากรรมที่มีมูลเหตุมาจากเรื่องนี้เป็นความวิตกกังวลจนกลายเป็นความหวาดระแวง ไม่มีความไว้วางใจกัน เช่น คู่สามีภรรยาหรือเพื่อนร่วมงาน เป็นสาเหตุทำให้คนก่ออาชญากรรมได้ง่าย

จากมูลเหตุของการเกิดปัญหาอาชญากรรมทั้ง 2 ประการที่กล่าวแล้วนั้น พระพุทธศาสนาให้ความสำคัญแก่มูลเหตุภายใน เนื่องจากจิตใจเป็นศูนย์รวมของการกระทำต่าง ๆ ที่แสดงออกมา ดังนั้นการประทุษร้ายหรือการทำร้ายกัน สะท้อนถึงความผิดปกติทางจิตใจของบุคคลที่ทำ อันเกิดจากโทสะ ความโกรธ เข้าครอบงำจนทำให้คนผู้มีสภาวะจิตเช่นนั้นแสดงพฤติกรรมที่น่ากลัวออกมา กระทำให้เกิดความชั่วร้ายบ่อยครั้ง และทวีความรุนแรงมากขึ้น

ผลกระทบจากปัญหาอาชญากรรม

อาชญากรรม ก่อผลกระทบแก่ทั้งบุคคล สังคมรวมทั้งประเทศชาติ พอสรุปได้ ดังนี้

1. อาชญากรรมทำให้ผู้ถูกระงับเสียหายทั้งในแง่ทรัพย์สิน เงินทอง เกียรติยศ ชื่อเสียง จิตใจ
2. ผลจากการฆาตกรรม จี้ ปล้น หากทำบ่อย ๆ ผู้กระทำจะมีจิตใจร้ายทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น ทั้งความคิดและการกระทำ จนทำให้ผู้กระทำเกิดเป็นนิสัยชั่ว ไม่พยายามหาทางแก้ปัญหาในทางที่ถูกต้องได้
3. ถ้ามีอาชญากรรมในสังคมอยู่เสมอ ไม่ปราบปรามอย่างมีประสิทธิภาพ อาจเป็นเหตุให้ผู้ประพฤติดี เสียกำลังใจ ไม่อยากทำดีต่อไปอีก
4. อาชญากรรมเป็นสัญญาณบอกสภาพของสังคมขณะนั้น ถ้ามีอาชญากรรมอัตราสูง แสดงถึงลักษณะความล้มเหลวในสังคม ต้องปรับปรุงแก้ไข
5. ภาครัฐต้องเสียงบประมาณค่าใช้จ่าย และเสียเวลาในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม
6. ปัญหาอาชญากรรมเป็นอุปสรรคขัดขวางความก้าวหน้าของสังคม

จากข้อสรุปดังกล่าว ทำให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่า ปัญหาอาชญากรรมส่งผลกระทบต่อทุกคนในสังคมที่เกี่ยวข้องโดยรวม ทั้งต่อผู้ก่ออาชญากรรม เพราะเมื่อถูกจับเข้าคุก ต้องสูญเสียอิสรภาพ หรือขณะหนึ่งการจับกุม อาจถูกวิสามัญจากเจ้าหน้าที่ ส่วนทางด้านเจ้าทุกข์ต้องเสียทั้งทรัพย์สิน เสียชีวิต มีความหวาดกลัว และประการที่สำคัญยิ่งสำหรับสังคมไทย คือ การที่เกิดปัญหาอาชญากรรมเป็นการแสดงถึงสภาพสังคมที่มีความยุ่งเหยิง ไม่เป็นระเบียบ ส่งผลกระทบต่อภาพพจน์ประเทศไทยในสายตาชาวต่างประเทศ โดยเฉพาะการค้าการลงทุน และการท่องเที่ยว จึงเป็นเรื่องที่ควรมีการดำเนินการเพื่อการป้องกันปัญหาให้ลดลง แทนที่จะปล่อยให้รุนแรงขึ้นเช่นปัจจุบัน

แนวทางแห่งพุทธวิธีนำสู่การแก้ไขปัญหาอาชญากรรม

หลักธรรมทางพระพุทธศาสนานั้นอยู่กับคนไทยมาโดยตลอด เป็นส่วนหนึ่งในวิถีชีวิตของพุทธศาสนิกชน เพียงแต่ไม่ได้ถูกหยิบยกขึ้นมาปฏิบัติกันอย่างจริงจังและไม่กว้างขวางพอในระดับสังคม ดังนั้นเราจึงควรหันกลับมามอง สิ่งที่มีคุณค่า เปี่ยมล้นไปด้วยประโยชน์ ไม่ว่าจะมองมุมไหนก็มองเห็นแต่แง่ดีเป็นประโยชน์ นั่นก็คือหลักธรรมของ

พระพุทธศาสนา ถ้านำมาประยุกต์ใช้ให้ถูกต้อง จะสามารถเยียวยาช่วยแก้วิกฤติได้ในหลาย ๆ ด้าน โดยเฉพาะปัญหาอาชญากรรมเป็นปัญหาที่ละเอียดอ่อน เนื่องจากมีความเชื่อมโยงเกี่ยวข้องกับปัจจัยหลาย ๆ ประการทั้งตัวอาชญากร ผู้ถูกกระทำและสภาพทางสังคม ดังนั้น การแก้ไขปัญหาก็เกิดขึ้น จึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่ต้องนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา อันเป็น พุทธวิธีหรือหลักปฏิบัติที่ควรปลูกฝังให้เกิดมีแก่คนในสังคมไทย ผู้เขียนจึงนำเสนอแนวทาง พุทธวิธี 3 กระบวนการ ประกอบด้วย

1. การชี้แนะให้เห็นประโยชน์

พุทธวิธีเบื้องต้น คือมุ่งแนะนำให้เห็นประโยชน์ต่อการยกระดับชีวิตโดยเฉพาะเรื่อง เศรษฐกิจ พุทธวิธีนี้เป็นกลไกขับเคลื่อนมิให้ก่ออาชญากรรมที่มีปัจจัยมาจากความเสื่อมโทรม ทางเศรษฐกิจ แต่คนส่วนมากมีความเข้าใจว่า อาชญากรรมเป็นผลมาจากความยากจน และ ภาวะไม่ปกติสุขที่เกิดขึ้นภายในครอบครัวของผู้นั้น ความจริงแล้วปัญหาอาชญากรรมมีปัจจัย ให้เกิดหลายอย่าง ประการหนึ่งคือเรื่องเศรษฐกิจ เป็นสาเหตุให้มีพฤติกรรมที่เป็น อาชญากรรม คือเห็นว่า คนยากจนมีโอกาเป็นอาชญากรได้ง่าย ก็ถูกโดยแง่มุมหนึ่ง เพราะ ความจำเป็นคือความยากจนนั่นเองผลักดันให้เขาประกอบกรรมทำชั่วกลายเป็นผู้ร้ายฆ่าชิง ทรัพย์ ดังนั้นเศรษฐกิจเป็นเรื่องที่ควบคู่ไปกับศีลธรรม ศีลธรรมจะดีได้ ถ้าหากเศรษฐกิจดี เรื่องของฆราวาส คือทำมาหากินมุ่งสร้างหลักฐานให้เป็นปึกแผ่นอยู่ในโลก พระพุทธศาสนา จึงได้เน้นหนักในด้านเศรษฐกิจให้ตั้งตัวได้ก่อน คือหลักทฤษฎีธัมมิกัตถสังวัตตนิกรรม (พระ พรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต), 2558 : 116) หรือที่เรียกว่าหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ ว่า ด้วยธรรมที่เป็นไปเพื่อประโยชน์ในปัจจุบัน ผู้ประกอบด้วยคุณสมบัติ 4 อย่าง ย่อมจะ สามารถมีชีวิตอยู่ได้ในปัจจุบัน คือ

1. มีความขยันหมั่นเพียรในการปฏิบัติหน้าที่การงาน ประกอบอาชีพอันสุจริต มีความชำนาญ รู้จักใช้ปัญญาสอดส่อง ตรวจตรา หาอุบายวิธี สามารถจัดดำเนินการให้ได้ผลดี
2. รู้จักคุ้มครองเก็บรักษาโภคทรัพย์ และผลงานอันตนได้ทำไว้ด้วยความ ขยันหมั่นเพียร โดยชอบธรรม ด้วยกำลังงานของตน ไม่ให้เป็นอันตราย
3. รู้จักคบคนดีเป็นมิตร คือ รู้จักกำหนดบุคคลในถิ่นที่อาศัย เลือกเสวนา สำเหนียก ศึกษาเยี่ยงอย่างท่านผู้ทรงคุณมีศรัทธา ศีล จาคะ ปัญญา
4. รู้จักกำหนดรายได้และรายจ่ายเลี้ยงชีวิตแต่พอดี มิให้ฝืดเคือง ให้รายได้เหนือ รายจ่าย ธรรม 4 อย่างนี้ ทำให้คนมีชีวิตอยู่ในปัจจุบันได้สบาย และสอนให้มีสัมมาวาจา

ความเพียรชอบ เว้นความเพียรพยายามไปในทางที่ผิด ไม่ใช่แรงงานและเวลาไปในทางความเสื่อมเสีย เมื่อทุกคนตั้งตนไว้ชอบ ประกอบกิจอันไม่เบียดเบียนตนและผู้อื่นมีหน้าที่การงานสามารถพึ่งตนเองได้ ไม่ตกเป็นภาระของสังคมฝ่ายเดียว ไม่ประพฤติดุสเพเลียดมัน อยู่ในศีลธรรม ถ้าเป็นอย่างนี้ได้แล้ว คนทุกประเภทอยู่ดีกินดีสุขสบายตามฐานะของตน ความสงบสุขความมั่นคงในสังคมก็จะเกิดขึ้นและคงอยู่ตลอดไป ดังมีตัวอย่างในกฎทันทสูตร กล่าวถึงเรื่องการปกครองให้ได้ผลดีทางเศรษฐกิจ ลดโจรผู้ร้าย ที่พระพุทธเจ้าตรัสรู้เรื่องนี้มีเหตุว่า กฎทันทพราหมณ์ผู้ปกครองหมู่บ้าน อันกว้างใหญ่เท่ากับเมืองๆ หนึ่ง ได้กราบทูลให้พระองค์ทรงทราบถึงเรื่องวิธีการปกครองหมู่บ้านของตน รวมถึงเรื่องการบูชาญัตติตนประกอบอยู่ด้วย พระพุทธองค์ทรงทราบถึงเรื่องวิธีปกครองคน โดยให้จัดเรื่องเศรษฐกิจของบ้านเมืองให้ดีเสียก่อน วิธีปราบโจรผู้ร้ายมิใช่ปราบด้วยการฆ่า เพราะการปราบโจรผู้ร้ายด้วยวิธีเช่นนั้น จะมีตัวตายตัวแทนอยู่เสมอตลอดไปแต่ถ้าจัดเศรษฐกิจให้ดี ด้วยวิธีทำให้ทุกคนมีงานอาชีพอันดี มีงานทำตามความเหมาะสมแก่ความรู้และความสามารถตามอาชีพของตน เช่น ให้มีการช่วยเหลือขวนา ด้วยให้พืชพันธุ์ธัญญาหารสำหรับทำกิน สงเคราะห์พ่อค้าในเรื่องทุน และเกื้อหนุนข้าราชการ ด้วยการเพิ่มให้รายได้แก่ผู้ปฏิบัติงานได้ผลดีให้เจริญในหน้าที่และการอาชีพของตน อย่าให้มีใครตกต่ำในอาชีพหรือเห็นอาชีพในการโจรกรรมเป็นทางลัดแล้ว ทุกบ้านทุกเรือนก็ต้องปิดประตูลงกลอน ชนทั้งหลายจะเรียงร่าผาสุกสนุกสนานอยู่กับครอบครัว โดยไม่ต้องคอยหวาดระแวงภัย นี่มิใช่เพียงวิธีที่ความมั่นคงภายในบ้านเมืองจะมีขึ้นเท่านั้น หากแต่เป็นการรักษาความมั่นคงนั้นไว้อย่างถาวรอีกด้วย (พระไตรปิฎกภาษาไทย เล่ม 9 ข้อ 328-338 : 125-132) ตามนัยพระสูตรนี้เห็นได้ว่า เศรษฐกิจความสุจริตและไม่สุจริตเป็นกลไกสำคัญในความสุขและความทุกข์ของมหาชน ผู้ปกครองบ้านเมืองเมื่อเข้าใจและรู้ถึงกระบวนการความจริงข้อนี้แล้วควรแก้ที่ต้นเหตุของปัญหา แทนที่จะแก้ที่ปลายเหตุจะได้ผลของการทำให้คุณภาพของประชาชนมีฐานะความเป็นอยู่ได้ตามต้องการ และช่วยลดอัตราการก่ออาชญากรรมอีกประการหนึ่ง

2. ป้องกันโทษที่ปรากฏ

หลักพุทธวิธี ที่เป็นหลักปฏิบัติไม่ให้ผู้คนก่ออาชญากรรมเพิ่มขึ้น คือ โลกบาลธรรม หมายถึง ธรรมที่คุ้มครองหรือช่วยโลกให้อยู่อย่างสันติสุข มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย ไม่เดือดร้อน สับสนวุ่นวาย เป็นการป้องกันอันตรายความเสียหายหรือภัยร้ายที่จะเกิดขึ้น มี 2 ประการ คือ 1. หิริ ความละอายบาปหรือละอายใจต่อการทำความชั่วและ 2. โอตตัปปะ ความ

กลัวบาปหรือเกรงกลัวต่อความชั่วและผลของกรรมชั่ว (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), 2558 : 353) สำหรับวิธีการนำเอาหลักการนี้มาใช้ให้เห็นผลเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนโดยมีจุดมุ่งหมายอยู่เกิดสันติสุขหรือสันติภาพของสังคมต้องดำเนินตามหลักการต่อไปนี้

1. ปลุกฝังเรื่องความรู้ ว่าอะไรคือความชั่ว ความชั่วเกิดขึ้นได้อย่างไร เพราะถ้าขาดหลักการนี้จะทำให้คนกระทำความชั่วต่าง ๆ โดยที่ไม่รู้ว่าตัวเองกำลังทำความชั่วอยู่ ข้อวินิจฉัยตามแนวคิดของพระพุทธศาสนาความชั่ว คือการการกระทำใด ๆ ที่สร้างความเดือดร้อนให้แก่ตัวเอง ผู้อื่นและสังคม หลักวินิจฉัยถึงมูลเหตุของความชั่วนั้น ศึกษาได้จากความโลภ ความโกรธ ความหลงที่จัดเป็นรากเหง้าของความชั่วพื้นฐานที่ควรทราบ

2. เห็นโทษของความชั่ว เป็นขั้นตอนที่ต้องใช้ปัญญาพิจารณา อย่าใช้อารมณ์หรือความรู้สึกเป็นเครื่องตัดสิน จนสามารถชี้ให้เห็นว่าความชัวดังกล่าวมีผลกระทบต่องานใด ด้านไหน อย่างไร

3. ความละเอียด เป็นขั้นตอนของการปลูกจิตสำนึกโดยมีหลักการข้อที่ 1-2 เป็นพื้นฐานมองเห็นความชั่วเป็นเรื่องที่น่าเกลียด น่าขยะแขยง

4. ความกลัว เมื่อเกิดจิตสำนึกละเอียดต่อความชั่วจะส่งผลให้เราเกิดความกลัวความชั่ว มองเห็นความชั่วเป็นเรื่องที่น่ากลัว ไม่เข้าใกล้สิ่งที่เป็นความเสียหายต่อตนและผู้อื่น

กระบวนการทั้ง 4 ข้อข้างต้น เป็นการสร้างเครือข่ายให้เชื่อมโยงในสังคม มีหลักการปฏิบัติเดียวกัน คือต้องทำแบบองค์รวม ช่วยกันทำทุกคน เป็นเกราะป้องกันความรุนแรงต่อปัญหาและความเสียหายที่จักเกิดขึ้นแก่ผู้กระทำหรือผู้เสียหาย หากไม่ร่วมมือกันทำ สิ่งที่จะตามคือ ปัญหาอาชญากรรมที่ไม่มีหนทางจบสิ้นและจะทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้นไปเรื่อย ๆ トラบเท่าที่คนในสังคมยังไม่ละเอียดและไม่เกรงต่อความชั่ว

3. ถ้อยทีถ้อยอาศัย

พุทธวิธีที่สำคัญของการป้องกันอาชญากรรม คือ หลักเบญจศีล เบญจธรรม เป็นหลักจริยธรรมขั้นพื้นฐานของพระพุทธศาสนาที่ชาวพุทธรู้จักกันดี แต่มีปัญหาในเชิงปฏิบัติคือชาวพุทธจำนวนมากไม่สามารถปฏิบัติตามหลักศีล 5 ได้อย่างจริงจัง จึงทำให้ไม่เห็นคุณค่า ถ้าพิจารณาให้ดีแล้วหลักการข้อนี้เป็นหลักที่ว่าด้วยการเคารพสิทธิของกันและกัน ถ้ามุขย์ไม่เข้มแข็งรัก ไม่เบียดเบียนทำร้ายกัน สังคมจะแต่สันติสุข ปราศจากความหวาดระแวงกัน โลกมนุษย์จะเป็นอย่างนั้นได้ ก็โดยที่สังคมโลกมีศีลธรรมเพราะปัญหาสังคมที่เกิดขึ้นอย่างมากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งก็ปัญหาอาชญากรรม จึงควรแก้ได้ด้วยวิธีรักษาศีล ที่

พระพุทธเจ้าทรงบัญญัติไว้เป็นหลักปฏิบัติขั้นพื้นฐานสำหรับฆราวาส คือ เบญจศีล เบญจธรรม มีหลักกระทำได้คือ

ข้อ 1 การเว้นจากการฆ่าสัตว์ (พระมหาโพธิวงศาจารย์ (ทองดี), มปป : 74) รวมถึงการทำร้ายร่างกาย คือ ทำให้เสียรูปเสียงามเจ็บปวดหรือพิการ แม้ไม่ถึงสิ้นชีวิต ก็ยังความทุกข์ทรมานให้เกิดขึ้นแก่เขา ศีลข้อนี้ท่านห้ามไว้หมด ไม่จำกัดชนิด ชาติ เพศ วัย ของสัตว์ ขั้นที่สุุดเล็กในท้องก็ห้ามฆ่า การฆ่าสัตว์ตัดชีวิต แสดงถึงพื้นเพจิตใจของผู้กระทำว่าเป็นคนขาดเมตตาจิตมีความเหี้ยมโหด คนที่มีจิตใจโหดร้าย ย่อมก่อความหวาดเสียวให้แก่สังคมเป็นอย่างมาก ไม่ต้องพูดถึงการฆ่า สังคมใดเต็มไปด้วยคนโหดเหี้ยมทารุณดุร้าย สวัสดิภาพของคนในสังคมนั้นก็ไม่มี คนเช่นนี้ผลาญความสงบสุข ทำลายความมั่นคงของสังคม การบัญญัติศีลข้อนี้ ก็เพื่อให้มนุษย์ไม่เบียดเบียนกัน แต่มีเมตตากรุณาต่อกัน ปลุกเมตตาในหมู่สัตว์และเผ่าแกสัตว์ทั้งปวง

ศีลข้อแรกนี้ พระพุทธศาสนาแสดงเหตุผลที่ไม่ควรเบียดเบียนกัน โดยให้อาใจเขามาใส่ใจเรา ผู้รักตนไม่ควรเบียดเบียนผู้ก่อทุกข์ให้คนอื่น ชื่อว่าทำแก่เขาในสิ่งที่ตนไม่ยอมให้เขาทำแก่ตน นับเป็นคนก่อเวร ผู้ถูกเบียดเบียนก็ต้องจองเวรตอบ ผู้งดเว้นกรรมที่ไม่ดีแก่คนอื่นได้ชื่อว่าทำแก่คนอื่นในสิ่งที่ตนอยากให้เขาแก่ตน ย่อมห่างไกลจากเวรภัย ไม่ต้องปลุกศัตรู ไม่ต้องมัวห่วงกังวลว่าใครจะคิดร้ายต่อเรา โดยขณะเดียวกันก็ต้องยึดหลักเบญจธรรม คือความเมตตากรุณา ความปรารถนาดี สงสารเห็นอกเห็นใจผู้อื่น การให้อภัยต่อกัน ขจัดโทสมูลจิตในระดับต่าง ๆ มีความริษยา พยาบาท อาฆาตมาดร้ายเป็นต้น พร้อมทั้งเข้าไปช่วยเหลือผู้อื่นที่ประสบปัญหาถ้าหากทำได้อันเป็นแนวทางป้องกันอาชญากรรมด้านชีวิตประการหนึ่ง

ข้อ 2 เว้นจากการถือเอาสิ่งของที่มีผู้อื่นมิได้ให้นั้น ท่านห้ามเรื่องโจรกรรมอันหมายถึงการกระทำอย่างโจรทุกอย่าง ไม่ลัก ชิง ฉก กรรโชก อันเป็นพฤติกรรมโจร ศีลข้อนี้ห้ามรวมไปถึงอนุโลมโจรกรรม อันได้แก่การเลี้ยงชีพในทางไม่สุจริตไม่บริสุทธิ์ หรือที่ว่าสมรู้ร่วมใจ คือการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งอันเป็นการสนับสนุนพวกโจร เช่น การรับของโจร หรือรับสินบน แม้จะไม่เป็นโจรกรรมโดยตรงก็เป็นโจรกรรมโดยอนุโลม การทำทรัพย์สินของผู้อื่นให้สูญเสีย หรือทำความเสียหายให้แก่ทรัพย์สินของเรา และถือเอาทรัพย์สินของผู้อื่นด้วยความมักง่ายไม่บอกเล่าแก่เจ้าของก่อน นับว่าผิดศีลข้อนี้ทั้งนั้น

ความมุ่งหมายของศีลข้อนี้ ก็เพื่อให้ไม่ให้เกิดในทางที่ผิดมิชอบธรรม ศีลข้อนี้ให้ความคุ้มครองทรัพย์สินของมวลชน ท่านบัญญัติไว้เพื่อป้องกันการทำลายกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินของกัน

และกัน และทุกคนต้องยึดมั่นในเบญจธรรมข้อที่ 2 คือ สัมมาชีพ เป็นหลักการให้คนดึงเอา ศักยภาพที่ตนมีอยู่ออกมาประกอบอาชีพที่สุจริตเพื่อสร้างรายได้ให้แก่ตัวเองด้วยความ ขยันหมั่นเพียร อดทน และรับผิดชอบ เพราะธรรมดาทรัพย์สินนั้น เจ้าของหามาได้ด้วย ความ ยากลำบาก เสี่ยงอันตรายเข้าสู่กับอุปสรรคนานัปการ หรือไม่ก็รับผิดชอบงานหน้าที่เป็น อันมาก กว่าจะได้ทรัพย์สินมาครอบครองเป็นของตน คนมีเหตุผลมีใจเป็นธรรมควรพิจารณา เห็นความจริงข้อนี้ อันเป็นแนวทางป้องกันอาชญากรรมเกี่ยวกับทรัพย์สินประการหนึ่ง

ข้อ 3 เว้นจากการประพจน์ผิดในกาม มีความหมายว่า เจตนาเว้นจากการล่วงเกิน บุตรภรรยาของรักของผู้อื่น ศีลข้อนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สำรวมระวัง รู้ประมาณในบริโภคมาม คุณ 5 (พระไตรปิฎกภาษาไทย เล่ม 19 ข้อ 372 : 217) ให้อยู่ในขอบเขต และเป็นการฝึกหัด ลดละการบริโภคในกามคุณทั้ง 5 เป็นการตัดปัญหาสังคมเรื่องอาชญากรรมคดีข่มขืนฆ่า ทารุณอีกต่อหนึ่ง ศีลข้อนี้ท่านบัญญัติไว้ โดยมีหลักเบญจธรรม คือ กามสังวร กำกับควบคุมกัน เป็นการสร้างความอบอุ่นแก่ครอบครัว ด้วยหวังปลูกความสามัคคี สร้างความเป็นปึกแผ่น และป้องกันการแตกร้างในหมู่มนุษย์เพราะกามเป็นเหตุ มีผลดีแก่ผู้รักตัวเอง และสังคม ส่วนรวมเกี่ยวกับปัญหาอาชญากรรมทางเพศช่วยคุ้มครองความเป็นปึกแผ่นของสังคมและ ประกันสันติสุขในสังคม

ข้อ 4 เว้นจากการพูดเท็จ มีความหมายว่า เจตนาเว้นจากการกล่าว หรือพูดสิ่งไม่เป็น ความจริง จุดมุ่งหมายศีลข้อนี้ เพื่อป้องกันการทำลายประโยชน์ของตนและผู้อื่น ด้วยการพูด เท็จและให้เป็นคนมีสัจจวาจา หลักเบญจธรรมที่ควบคู่กับศีลข้อนี้คือ สัจจะ ที่คนในสังคม จะต้องยึดมั่นในทุกเรื่อง ไม่หลอกลวง เป็นการสร้างความเชื่อถือของบุคคลทั่วไป ถือได้ว่าเป็น การป้องกันอาชญากรรมที่เกิดจากการโกหก ต้มตุ๋น ได้อีกแนวทางหนึ่ง

ข้อ 5 เว้นจากการดื่มเมา สุราเมรัยนี้ เปนเครื่องทำให้ผู้ดื่มเมาแล้วครองสติไม่อยู่ อารมณ์แปรปรวน ขาดความเป็นตัวของตัวเอง ไม่สามารถควบคุมพฤติกรรมของตัวเองไว้ได้ ประกติเป็นคนดีก็กลายเป็นคนชั่วไปได้ แม้กิริยาใดที่ไม่เหมาะในเวลาที่ปรกติเขาทำไม่ได้กิริยา นั้นในเวลาที่เขาเมาแล้วเขาทำได้ทุกอย่าง ซึ่งโทษของการดื่มสุรา มี 6 ประการ คือ 1. เปนเหตุ ให้เสียทรัพย์ 2. เปนเหตุก่อการทะเลาะวิวาท 3. เปนเหตุเกิดโรค 4. เปนเหตุเสียชื่อเสียง 5. เปนเหตุประพจน์มารยาท นานอดู 6. ทอนกำลังปัญญา (พระไตรปิฎกภาษาไทย เล่ม 11 ข้อ 248 : 202-203)

บุคคลใดหากละเมิดศีลข้อที่ 5 ย่อมเป็นเหตุให้เกิดการละเมิดศีลข้อห้าม 4 ข้อข้างตน เพราะผู้ดื่มน้ำเมาแล้วย่อมเป็นอุชชาสติ สามารถทำสิ่งที่ไม่เคยทำ พูดสิ่งที่ไม่เคยพูดได้ ดังนั้นผู้หวังยึดมั่นในทางที่ดี จำต้องมีสติสัมปชัญญะครองตนอยู่เสมอ ส่วนหลักเบญจธรรมที่ควบคู่กับศีลข้อนี้คือ สติ สัมปชัญญะ ในการพิจารณาไตร่ตรองให้เห็นถึงคุณและโทษแล้วจึงเลือกสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง และปฏิเสธสิ่งที่เป็นพิษภัยอันจะเป็นแนวทางในการป้องกันอาชญากรรมที่เกิดจากการดื่มสุรา ยาเสพติดได้ประการหนึ่ง

จากหลักการที่กล่าวมาจะเห็นว่า หลักของเบญจศีล เบญจธรรม เป็นแนวทางปฏิบัติเพื่อขจัดปัญหาอาชญากรรมได้เป็นอย่างดี ข้อสำคัญคือหลักเบญจศีล เบญจธรรมนี้ต้องปฏิบัติควบคู่กันไปถึงมีผลอย่างประสิทธิภาพเพราะหลักเบญจธรรมจะเป็นเครื่องเหนี่ยวนำให้บุคคลรักษาศีล 5 ได้ ถ้าขาดธรรมทั้ง 5 ประการ แล้วก็ไม่สามารถรักษาศีลทั้ง 5 ข้อได้ เพราะการที่บุคคลมีการเบียดเบียนสัตว์หรือมนุษย์ด้วยกันเอง มีสาเหตุมาจากขาดหลักความเมตตา ความกรุณา การที่ไปทำทุจริตผิดศีลข้อ 2 เช่น การลักขโมย เพราะเขาไม่มีความยินดีในสิ่งที่ตนมีตนได้ เกิดความโลภในใจจึงทุจริตที่เรียกว่า มิจฉาชีพ การเกิดปัญหาชั่วสาว เพราะมักมากในกาม ไม่รู้จักยับยั้งชั่งใจหรือควบคุมตนในเรื่องกามารมณ์ การไม่จริงใจ ไม่ซื่อสัตย์ต่อกัน การหลอกลวง การคดโกงที่เป็นชนวนนำไปสู่การทำลายล้างกัน เพราะคนเราไม่มีสิ่งจะปัญหาความเลวร้ายในสังคมต่าง ๆ ส่วนใหญ่รวมลงในการผิดศีลข้อที่ 5 คือ การดื่มสุราและยาเสพติดให้โทษ คนขาดสติปัญญาในการพิจารณาอย่างถี่ถ้วน มองไม่เห็นโทษของสิ่งเหล่านั้น จำเป็นต้องปลูกสติ ความระลึกได้ก่อนที่จะลงมือทำ พูด คิด และมีสัมปชัญญะคือ รู้ตัวเสมอในขณะที่ทำ พูด หรือคิด นั่นคือให้มีปัญญากำกับการกระทำทุกอย่าง จะช่วยลดปัญหาความรุนแรงที่เกิดจากการทำร้ายการเบียดเบียนกันทางชีวิตและการเข่นฆ่ากันได้

ดังนั้น พุทธวิธี 3 กระบวนการ คือ การชี้แนะให้เห็นประโยชน์ ป้องกันโทษที่ปรากฏ และถือศีลมุ่งลดอาชญากรรม เป็นพุทธวิธีตามแนวทางพระพุทธศาสนา ในระดับการป้องกันขั้นพื้นฐานให้คนในสังคมได้นำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสถานะของแต่ละคน แต่ละเวลา สถานที่ เพิ่มความมั่นคงทางด้านความเป็นอยู่ภายในครอบครัว บ้านเมือง เมื่อบุคคลมีศีล มีสติรับรู้ถึงภัยหรือโทษที่จะเกิดขึ้นจากการทำความชั่ว ความเสียหายต่าง ๆ ทั้งทางกาย วาจา และใจอยู่ตลอดเวลา ส่งผลให้การก่ออาชญากรรมลดลงเมื่อเป็นเช่นนี้ได้ ผลที่เกิดขึ้นผู้คนในทุกสังคมย่อมอยู่กันอย่างปกติสุขร่มเย็น ไม่มีการหวาดระแวงภัยที่จะเกิดขึ้นแก่ตน ครอบครัว สังคมและประเทศชาติ

สรุป

ปัญหาอาชญากรรม ที่สังคมโลกและทุกประเทศ รวมถึงสังคมไทยกำลังเผชิญอยู่นั้น เป็นบทเรียนราคาแพงที่ทุกคนได้รับ สาเหตุที่แท้จริงของปัญหา พระพุทธศาสนามองว่าเกิดมาจากความด้อยคุณภาพด้านคุณธรรมจริยธรรมของประชากร ทั้งระดับครอบครัว ระดับสังคม ระดับชาติ ขาดการควบคุมตนเอง ไม่มีธรรมเป็นหลักของชีวิต คือการขาดสติ ไม่มองถึงความเดือดร้อนของคนอื่น เห็นความเดือดร้อนของคนอื่นเป็นเรื่องไกลตัว ดังนั้นเกี่ยวกับปัญหาเรื่องอาชญากรรม การแก้ปัญหาตรงจุดนี้จึงต้องนำพุทธวิธีมาใช้ โดยมีศีล 5 เป็นเครื่องแก้ปัญหาในระดับแรก ควรปลูกฝังให้คนในสังคม ได้มองเห็นว่ามนุษย์ทุกคนเท่าเทียมกัน ไม่ทำร้ายกันและกัน และไม่เอาเปรียบกัน มีจิตสำนึกดี ปลูกฝังหลักเมตตา มีความละเอียดเกรงกลัวต่อบาป สามารถควบคุมอารมณ์ ควบคุมความโกรธ ควบคุมความโลภ ควบคุมความลุ่มหลงได้ เมื่อปฏิบัติกันอย่างนี้ได้แล้วเชื่อว่าปัญหาอาชญากรรม ที่เกิดขึ้นในสังคมคงจะหายไป เพราะฉะนั้นคนที่เอาเปรียบคนอื่น หรือเห็นแก่ตัวควรจะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนี้เสีย แล้วปัญหาต่าง ๆ ก็จะไม่เกิดขึ้น ดังนั้น การแก้ปัญหาอาชญากรรมจึงควรเป็นไปตามกระบวนการพุทธวิธีที่กล่าวมาแล้ว และสิ่งที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่จะช่วยอาชญากรรมลดและหายไปได้ คือ ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกคนทุกฝ่าย เน้นให้ทุกคนมีจิตสำนึก มีสติสัมปชัญญะอยู่ทุกขณะอันเป็นหลักการที่เหมาะสมในการแก้หรือป้องกันอาชญากรรม ซึ่งจะก่อให้เกิดความสงบเรียบร้อย ความเป็นปึกแผ่นของสังคมและประกันสันติสุขในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- โกศล วงศ์สวรรค์และคณะ. (2537). *ปัญหาสังคม*. กรุงเทพมหานคร : อมรการพิมพ์.
- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2552). *คู่มือนักธรรมและธรรมศึกษาชั้นตรี*. กรุงเทพมหานคร : ไทยรายวันการพิมพ์.
- ณรงค์ ทรัพย์เย็น และ ธงชาติ รอดคลองตัน. (2551). *คู่มือตำรวจเล่มที่ 6 หมวดวิชาป้องกันปราบปรามอาชญากรรม*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ตำรวจ.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). (2558). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม*. (พิมพ์ครั้งที่ 31). กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์พลีธัมม์.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). (2558). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์*. (พิมพ์ครั้งที่ 24). กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์พลีธัมม์.

- พระมหาโพธิวงศาจารย์ (ทองดี). (ม.ป.ป.). *ศีล 5 รักษาโลก*. กรุงเทพมหานคร : ธรรมสภา.
- เพียว ศรีแสงทอง. (2554). *การลงโทษและการแก้ไขผู้กระทำผิด*. กรุงเทพมหานคร : คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554*. กรุงเทพมหานคร : ศิริวัฒนาอินเตอร์พริ้นท์.
- โพสต์ทูเดย์. (2561). *ตำรวจเผยสถิติสงกรานต์เมาแล้วขับพุ่ง 32% จับคนขี่รถไม่สวมหมวกมากที่สุด*. สืบค้นเมื่อ 12 กรกฎาคม 2561, จาก <https://www.posttoday.com/social/general/548245>.